

ORTAOKUL DÜZEYİNDEKİ GÖRME ENGELLİ ÖĞRENCİLERİN OKULDAKİ ÖĞRENİM SÜRECİNDE KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR

Betül OKÇU Fatih YAZICI
Mustafa SÖZBİLİR
Email: betul.okchu11@ogr.atauni.tr

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
KAZIM KARABEKİR EĞİTİM FAKÜLTESİ

31.7.2017

1. GİRİŞ

31.7.2017

Özel Eğitim;

- Özel eğitim çeşitli nedenlerden ötürü diğer bireylerden farklı özelliklere sahip olan bireylere verilen eğitimidir. (Cavkaytar & Diken, 2012).

Özel gereksinimli bireyler, genellikle şu gruplarda toplanmaktadır:

- Zihinsel Yetersizlik, Özel Öğrenme Güçlüğü
- Bedensel Yetersizlik, Süreğen Hastalık ve Ortopedik Yetersizlik
- Dil ve Konuşma Güçlüğü, İşitme Yetersizliği, Görme Yetersizliği
- Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu (DEHB)
- Yaygın Gelişimsel Bozukluk, Üstün ve Özel Yetenek

31.7.2017

Araştırmanın Önemi

- Dünyadaki pek çok şey, sunulan yazılı ve görsel materyaller aracılığı ile öğrenilebilir (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2008). Bu nedenle görme yaşamın ve dolayısıyla eğitimin en önemli işlevidir.

31.7.2017

Araştırmanın Amacı & Problemi

- Bu çalışmanın amacı ortaokul düzeyindeki görme engelli öğrencilerin okuldaki öğrenim sürecinde karşılaştıkları sorunların neler olduğunu belirlemektir.
- "Ortaokul düzeyindeki görme engelli öğrencilerin okuldaki öğrenim sürecinde karşılaştıkları sorunlar nelerdir?"

31.7.2017

Araştırma Soruları-I

- ❖ Ortaokul düzeyindeki görme engelli öğrencilere yönelik derslerde hangi tür etkinlikler yapılmaktadır?
- ❖ Ortaokul düzeyindeki görme engelli öğrenciler ders esnasında ne tür araç-gereçlerden yararlanmaktadır?
- ❖ Ortaokul düzeyindeki görme engelli öğrencilere yönelik sınavlar nasıl yapılmaktadır?

31.7.2017

Araştırma Soruları-II

- ❖ Ortaokul düzeyindeki görme engelli öğrencilerin derste öğrendikleri bilgileri günlük yaşama nasıl aktarmaktadırlar?
- ❖ Ortaokul düzeyindeki görme engelli öğrencilerin sınavlara hazırlanma ve ders işleme sürecinde karşılaştıkları sorunlar nelerdir?
- ❖ Ortaokul düzeyindeki görme engelli öğrencilerin okuldan ve öğrenim sürecinden beklentileri nelerdir?
- ❖ Ortaokul düzeyindeki görme engelli öğrencilerin öğrenmelerinde bilgisayar kullanımının yeri nedir?

31.7.2017

2. YÖNTEM

Araştırma Yöntemi

- Çalışma nitel araştırma desenlerinden biri olan bir durum çalışması olarak yürütülmüştür. Çalışmada Açıklayıcı Durum Çalışması kullanılmıştır (Yin, 2003).
- Durum çalışması, araştırmacının zaman içerisinde sınırlandırılmış bir veya birkaç durumu çoklu kaynakları içeren veri toplama araçları ile derinlemesine incelediği, durumların ve duruma bağlı temaların tanımlandığı nitel bir araştırma yaklaşımıdır (Creswell, 2007).

31.7.2017

Çalışma Grubu

- ❖ Araştırmanın çalışma grubunu; 2012-2013 eğitim öğretim yılında Erzurum ilinde bulunan görme engelliler ortaokulundaki öğrenciler oluşturmaktadır.
- ❖ Bu araştırmanın çalışma grubu, seçkisiz olmayan örnekleme yöntemlerinden amaçsal örnekleme yöntemi kullanılarak oluşturulmuştur.

31.7.2017

Tablo 1.Örnekleme oluşturan öğrencilerin özellikleri

Öğrenci	Cinsiyet	Sınıf	Görme Düzeyi
Ö ₁	Erkek	8	İleri derecede miyop
Ö ₂	Erkek	6	İleri derecede miyop
Ö ₃	Erkek	6	50%
Ö ₄	Erkek	7	%0-10
Ö ₅	Kız	8	0%
Ö ₆	Kız	7	0%
Ö ₇	Kız	8	25%
Ö ₈	Kız	5	0%

31.7.2017

3. Veri Toplama Araçları

- Çalışmada veri toplama aracı olarak nitel yöntemlerde en sık kullanılan araç olan yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Görüşmede kullanılan görüşme formu 13 maddeden oluşmaktadır.

31.7.2017

Görüşme Formu

1. Kısaca kendini tanıtır mısın?
 - > Adın, soyadın ne?
 - > Kaçınıcı sınıfa gidiyorsun?
 - > Görme düzeyin ne?
2. Okula gelme amacını ne?
3. Herhangi bir derste öğrendiğin bilgiyi günlük hayatta kullandığın bir duruma örnek verebilir misin?
4. Derste ne tür araç-gereçler kullanılıyor?
 - > Kullanılan bu araç-gereçlerden hangisi öğrenmene en çok katkı sağlıyor?
 - > Derste ne tür araç-gereçler kullanılmasını istersin?
5. Bilgisayar yardımıyla ders işlemenin sana neler kazandırdığını söyleyebilir misin?
 - > Bilgisayar kullanırken en çok hangi durumlarda zorlanıyorsun?

31.7.2017

Görüşme Formu

6. Ders içinde ne tür etkinlikler yapılıyor?
 - > Kullanılan bu etkinliklerden en çok hangisini beğeniyorsun?
 - > Derste hangi tür etkinlikler yapılmasını istersin?
7. En çok zorlandığın dersler hangileri?
 - > Neden bu derslerde daha çok zorlanıyorsun?
8. Anlamakta zorlandığın konular hangileri?
 - > Hangi konuları anlamak daha kolay?
 - > Bu konuların kolay anlaşılmasının sebepleri neler?
9. Dersleri daha iyi anlayabilmek için daha çok hangi duyarları kullanmak istersin?
10. Sınavlar nasıl yapılıyor?
 1. Sınavlara nasıl hazırlanıyorsun?
 2. Sınavlara hazırlanırken en çok hangi noktalarda zorlanıyorsun?
 3. Sana göre sınavlar nasıl olmalı?

31.7.2017

4. Verilerin Analizi

- ❖ Bu araştırmada elde edilen verilerin analizinde betimsel analiz tekniği kullanılmıştır.

31.7.2017

5. Güvenilirlik ve Geçerlilik

❖ Geçerlilik

İlgili alan yazın incelemesi yapıldıktan sonra görüşme formunun geliştirilmesi ve görüşme formunun alanında uzman iki araştırmacı tarafından incelenmesi ile sağlanmıştır.

❖ Güvenirlik

İlgili alan yazın incelemesi yapıldıktan sonra görüşme formunun maddelerinin araştırma sorularına paralel olarak oluşturulması ile sağlanmıştır.

31.7.2017

6. Bulgular

Bu bölümde araştırmanın amacına bağlı olarak, öğrencilerle yapılan görüşmelerin analiz sonuçları yer almaktadır. Her bir madde ve bu maddelerin alt maddelerine ilişkin bulgular tablolarda özetlenmiştir.

31.7.2017

Tablo 2. Öğrencilerin Derste Yapılan Etkinliklere Dair Görüşler

	Kategori	Frekans
Derste yapılan etkinlik	deney yapma	3
	drama yapma	3
	kompozisyon yazma	1
En çok beğenilen etkinlik	problem çözme	1
	ödev yapma, şiir yazma	2
	problem çözme, alıştırma yapma	2
Derste en çok yapılmasını istediğim etkinlik	drama yapma	3
	deney yapma	4
	drama yapma	3

Tablo 3. Öğrencilerin Derste Kullanılan Araç-
Gereçlere Dair Görüşleri

	Kategori	Frekans
Kullanılan materyaller	Genel eğitim materyalleri	7
	Görme engellilere özgü eğitim materyalleri	7
	Günlük yaşam materyalleri	6
Öğrenmeye en çok katkı sağlayan materyaller	Eğitim materyalleri	3
	Günlük yaşam materyalleri	4
En çok kullanılması gerekenler	Genel eğitim materyalleri	2
	Görme engellilere özgü eğitim materyalleri	4
	Günlük yaşam materyalleri	2

Tablo 4. Öğrencilerin Bilgilerin Günlük Yaşama
Aktarılmasına Dair Görüşleri

Kategori	Frekans
Fen dersinde suyun kaynaması, kuvvet uygulama, kan grubu bulma, ilkyardıma ve vücudumuzun yapısı ve işleyişi	4
Türkçe dersinde filimsileri ve hal eklerini günlük konuşmada kullanma	4
Sosyal dersinde öğrenilenlerin günlük yaşama aktarılması	2
Matematik dersinde öğrenilenlerin günlük yaşamda hesaplamalarda kullanılması	3
Bilgisayar dersinde öğrenilenlerle interneti kullanabilme	1

Tablo 5. Öğrencilerin Derstle İlgili Görüşleri

	Kategori	Frekans
En çok zorlanılan ders	Matematik dersi	4
	İngilizce dersi	3
	Fen dersi	3
Derstlerde zorlanma nedeni	Fen ve matematik derstlerinde şekiller fazla olduğu için zordur	4
	Sayısal ağırlıklı olduğu için Matematik zordur	3
	Anadilim olmadığı için İngilizce zordur	2
Hangi konuları anlamak zordur	Fen konularını	8
	Matematik konularını	3
	Diğer derstlerin konuları	4

Tablo 6. Öğrencilerin Okuldan Beklentilerine
Dair Görüşleri

Kategori	Frekans
Meslek sahibi olma	7
Temel eğitim alma	3

Tablo 7. Öğrencilerin Derste Kullanılmasını
İstedikleri Duyu Organına Dair Görüşleri

Kategori	Frekans
Derste en çok işitme duyusu kullanılmalı	7
Derste en çok dokunma duyusu kullanılmalı	5
Derste en çok koklama ve görme duyusu kullanılmalı	2

Tablo 8. Öğrencilerin Sınavlara Dair Görüşleri

Kategori	Frekans
Sınavda sorular öğretmen tarafından okunuyor, öğrenci tabletle cevapları yazıyor	6
Sınav soruları kabartma yazı ile veriliyor	6
Az görenler için sınav soruları büyük puntolu hazırlanıyor	2

Tablo 9. Öğrencilerin Sınavlara Hazırlanmaya Dair
Görüşleri

Kategori	Frekans
Sınavlara ders kitabı, çalışma kitabı ve test kitabı yardımıyla hazırlanma	5
Sınavlara bilgisayar yardımıyla ya da ders kitabındaki bilgileri başkasından dinleyerek hazırlanma	3
Sınavlara kabartma fasiküller ya da kabartma ders kitapları yardımıyla hazırlanma	3

Tablo 10. Öğrencilerin Sınavlara Hazırlanırken Zorlandıkları Konulara Dair Görüşleri

Kategori	Frekans
Sınavlara hazırlanırken şekilli konuları çalışmakta zorlanma	2
Kabartma alfabe ile yazılan kaynak yetersizliği	1
Sınavların yapıma şeklinden memnun olma	4
Sınavlarda şekilli soruların yer almasını istememe	1
Tüm sınavların kabartmalı alfabe ile hazırlanmasını isteme	2

31.7.2017

Tablo 11. Öğrencilerin Bilgisayar Kullanımına Dair Görüşleri

Kategori	Frekans
Bilgisayarla ders işleminin bilginin tekrar edilmesi ve kalıcılığı sağlaması	3
Bilgisayarla ders işleminin daha çok bilgiye hızlı bir şekilde ulaşma imkânı sağlaması	4
Bilgisayarla ders işleminin herhangi bir katkısının olmaması	2
Bilgisayar ekranını okuyamama (program ya da görme kaynaklı)	4
İnternete erişememe	2
Görmemeye bağlı olarak klavye-fare kullanamama	4

31.7.2017

7. SONUÇ ve TARTIŞMA

Ders içinde kullanılan araç-gereçler, yapılan etkinlikler, bilgisayar kullanımı ve sınavların nasıl yapıldığı bilgilerinin yanı sıra öğrencilerin anlamakta zorluk çektikleri dersler ve konularda belirlenmiştir.

31.7.2017

7. SONUÇ ve TARTIŞMA

- ❖ Hemen her derste kullanılan bilgisayarın öğrenciler için nasıl bir etkisinin olduğu
- ❖ Öğrencilerin en çok Fen, Matematik ve İngilizce derslerinde ve bu derslere ait şekilli konuları anlamakta zorlandıkları
- ❖ Derslerde kullanılan araç-gereçlerin günlük yaşamda daha fazla kullanılan araç-gereçler olduğu
- ❖ İşitme duyusuna yönelik öğrenmelerin daha fazla olması da öğrenci istekleri arasında yer almaktadır.

31.7.2017

ÖNERİLER

Görme engelli öğrencilerin mevcut ihtiyaçları doğrultusunda;

- ❖ Öğrenme süreçleri düzenlenmeli
- ❖ Daha etkili bir öğrenme için farklı duylara yönelik öğretim materyal ve etkinlikleri kullanılmalı
- ❖ Görme düzeylerinin farklılığı dikkate alınarak öğrenme-öğretme süreçleri düzenlenmeli
- ❖ İçerikler sunulurken öğrencilerin bireysel farklılıklarına göre çeşitli yöntem, tekniklerden yararlanılmalıdır.

31.7.2017

Kaynakça

- Cavkaytar, A. ve Diken, İ. (2012). *Özel eğitim 1- özel eğitim ve özel eğitim gerektirenler*. (1.baskı). Ankara: Vize Basın Yayın.
- Creswell, J.W. (2007). *Qualitative inquiry and research design: Choosing among five traditions* (Second edition). London: Sage.
- Milli Eğitim Bakanlığı (2007). *Çocuk gelişimi ve eğitimi*. Ankara.
- Milli Eğitim Bakanlığı (2008). *Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi. Çocuk gelişimi ve eğitimi 'Görme engelliler'*, Ankara.
- Yin, R.K. (2003). *Case study research: Design and methods* (3. Baskı). California: Sage Publication.

31.7.2017

